

"પ્રાકૃતિક ખેતી દ્વારા તૃણઘાન્યપાકોનું ગુણવત્તાયુક્ત ઉત્પાદન" વર્ષ ૨૦૨૨-૨૩

સરદાર સ્મૃતિ કેન્દ્ર, જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જુનાગઢ

રજત જયંતિ એવોર્ડ યોજનામા ભાગ લેવા માટેનું ઉમેદવારી પત્રક

અરજી માટેની અગત્યની સુચના:

- આ એવોર્ડ જુનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટીનું કાર્યક્ષેત્ર ધરાવતા સૌરાષ્ટ્રના દશ જિલ્લાના (રાજકોટ, ભાવનગર, જામનગર, જુનાગઢ, ગીર-સોમનાથ, અમરેલી, સુરેન્દ્રનગર, પોરબંદર, મોરબી અને દેવભુમી-દ્વારકા) ખેડૂતો પુરતો મર્યાદિત રહેશે.
- આ એવોર્ડ ગુજરાતના મુખ્ય તૃણઘાન્ય પાકો જેવા કે બાજરો, જુવાર, રાગી અને વરી માટે રહેશે.
- જમીનને લગતા ૭, ૧૨ અને ૮-અ ની નકલ તાજેતરની ખેડવી ફરજિયાત છે ઉમેદવારી પત્રકમા કરેલા દાવાઓના પુરાવા જેવા કે પ્રમાણપત્રો, ફોટોગ્રાફ, વીડીઓ કલીપ(સીડીમા), સમાચારપત્રો/મેગેઝીનમા પ્રસિદ્ધ થયેલ અહેવાલોની નકલ વિગેરે અરજી સાથે ખેડવા જરૂરી છે.
- સામાન્ય માહિતીમા લાગુ પડતી તમામ માહિતી ભરવી અને અરજી સાથે અરજકર્તા ખેડૂતનો ફોટો ચોડવો જરૂરી છે.
- અરજીમા ભલામણ કરનાર સંસ્થાનું પુરું નામ જરૂરી સહી સિક્કા સાથે મોકલવું.
- ખે જરૂર જણાય અને કોઈ મુદ્દા ની વધારે વિગત આપવી હોય તો જે તે મુદ્દાનો નંબર આપીને વધારાનું પાનું ઉમેરી શકાશે.
- અધુરી વિગતવાળી અરજી ધ્યાને લેવામા આવશે નહીં.
- અરજી કરનાર ખેડૂત સરકારી કે અર્ધ સરકારી નોકરી કરતો હોવો ખેઈએ નહિ તેમજ અગાઉ સરદાર સ્મૃતિ કેન્દ્ર રજત જયંતિ એવોર્ડ મળેલ હોય તે અરજી કરી શકશે નહિ.
- એવોર્ડ માટે અરજીની છેલ્લી તારીખ ૩૦-૦૬-૨૦૨૩ રહેશે.

"પ્રાકૃતિક ખેતી દ્વારા તૃણધાન્ય પાકોનું ગુણવત્તાયુક્ત ઉત્પાદન" વર્ષ : ૨૦૨૨-૨૩
સરદાર સ્મૃતિ કેન્દ્ર, જૂનાગઢ કૃષિ યુનિવર્સિટી, જૂનાગઢ
૨૪૦ જયંતિ એવોર્ડ યોજનામાં ભાગ લેવા માટેનું ઉમેદવારી પત્રક

અ. સામાન્ય માહિતી

(૧)	ઉમેદવાર ખેડૂતનું નામ	:	.....	ખેડૂતનો ફોટો																				
(૨)	રહેઠાણનું સરનામું	:	ગામ ..... તાલુકો ..... જીલ્લો ..... ટેલીફોન નં.....																					
(૩)	ઉમેદવાર ખેડૂતની ઉંમર	:	વર્ષમાં:.....																					
(૪)	શૈક્ષણિક લાયકાત	:	૧) અશિક્ષિત ..... ૨) ધોરણ ૧ થી ૭ ..... ૩) ધોરણ-૮ થી ૧૦ ..... ૪) ધોરણ-૧૧ થી ૧૨ ..... ૫) ધોરણ-૧૨ થી ઉપર																					
(૫)	ધારણ કરેલ જમીન	:	૧) પિયત હે.....આર..... ૨) બિન પિયત હે.....આર..... ૩) તૃણધાન્યોની પ્રાકૃતિક ખેતી હે.....આર..... પાક હેઠળ વિસ્તાર કુલ હે.....આર.....																					
(૬)	કુટુંબના સભ્યોની સંખ્યા	:	પુરૂષ : ..... (સંખ્યા) સ્ત્રી : ..... (સંખ્યા) બાળકો : ..... (સંખ્યા) (દસ વર્ષથી નાના)																					
(૭)	પિયત વ્યવસ્થા	:	(અ) કુવાથી હે.....આર..... અન્ય સાધન હે.....આર..... કુલ હે.....આર..... (બ) કુવામાં જમીનથી (કુટમાં) અંદાજે પાણી સ્તર: - ચોમાસાના અંતે : શિયાળાના અંતે : ઉનાળાના અંતે :																					
(૮)	પશુધનની વિગત (ઓલાદસાથે)	:	ગાય : ..... (સંખ્યા) ભેંસ : ..... (સંખ્યા) બળદ : ..... (સંખ્યા) અન્ય: ..... (સંખ્યા)																					
(૯)	વાર્ષિક આવક	:	૧) ખેતીમાંથી (તૃણધાન્ય) રૂા. .... ૨) પશુપાલનમાંથી રૂા. .... ૩) અન્ય ખેતી પાક રૂા. .... ૪) અન્ય રૂા. .... કુલ આવક રૂા.																					
(૧૦)	કયા કયા તૃણધાન્ય પાકોનું વાવેતર કરેલ છે?	:	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 5%;">ક્રમ</th> <th style="width: 60%;">તૃણધાન્ય પાકનું નામ</th> <th style="width: 35%;">અંદાજીત વિસ્તાર (હે.) કે સંખ્યા</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>૧</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>૨</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>૩</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>૪</td><td></td><td></td></tr> <tr><td>૫</td><td></td><td></td></tr> <tr><td></td><td>કુલ</td><td></td></tr> </tbody> </table>		ક્રમ	તૃણધાન્ય પાકનું નામ	અંદાજીત વિસ્તાર (હે.) કે સંખ્યા	૧			૨			૩			૪			૫				કુલ
ક્રમ	તૃણધાન્ય પાકનું નામ	અંદાજીત વિસ્તાર (હે.) કે સંખ્યા																						
૧																								
૨																								
૩																								
૪																								
૫																								
	કુલ																							

બ. તૃણધાન્યોની પ્રાકૃતિક ખેતી માટેના ખેત કાર્યો અને તાંત્રિકતાની માહિતી

(૧) જમીનની પસંદગી અને તૈયારીની વિગતો

(૧) તૃણધાન્યો કયા પ્રકારના હવામાનમાં સફળતા પૂર્વક થઈ શકે છે? આપના વિસ્તારનું હવામાન કેવું છે તે જણાવો.

(૨) તૃણધાન્યો માટે કેવા પ્રકારની જમીન અનુકૂળ આવે છે? તમે કેવી જમીન પસંદ કરેલ છે?

(૩) જમીનનું પૃથ્થકરણ કરાવો છો? (રીપોર્ટ સાથે જોડવો)

ક્રમ	જમીન ચકાસણી કરાવ્યા તારીખ	ક્યાં ચકાસણી કરાવેલ	ચકાસણી અહેવાલની ટુંકમાં વિગત
૧			
૨			
૩			

(૪) તૃણધાન્યોની પ્રાકૃતિક ખેતી પદ્ધતિ આધારિત ખેતીમાં જમીનની તૈયારી કઈ રીતે કરો છો ? તેની વિગત આપવી.

(૨) જાતની પસંદગીની વિગતો

(૧) જુદા-જુદા કેટલા પ્રકારના તૃણધાન્યોની ખેતી કરો છો?
(દા.ત. બાજરો, જુવાર, નાગલી(રાગી), બાવટો, કોદરા, વરી વિગેરે)

(૨) તૃણધાન્યોની કઈ જાતિ (દેશી અથવા સુધારેલ અથવા સંકર) નું વાવેતર માટે પસંદ કરો છો ? તેનું કારણ જણાવવું

(૩) તૃણધાન્યોના વાવેતર માટે તમે કઈ કઈ જાતોની પસંદગી કરેલ છે ? શા માટે ?

- (૪) વાવેતર માટે પસંદ કરેલ જાતો પબ્લીક (સરકારી) અથવા પ્રાઈવેટ (ખાનગી) કંપની પૈકી કઈ સંસ્થામાથી ખરીદેલી છે? વાવેતર માટે ખરીદી કરેલ જાતોના નામ સાથે પબ્લીક કે પ્રાઈવેટ કંપનીના નામ લખવા.
- (૫) તૃણધાન્યોની પસંદ કરેલ જાતો (વહેલી /મધ્યમ / મોડી) પાકતી પૈકીની કઈ છે ?
બાજરો
જુવાર
નાગલી (રાગી)
વરી
- (૬) તૃણધાન્યોની જાતોની પસંદગી માટેની માહિતી આપ ક્યાંથી મેળવો છો ?
(કૃષિ વૈજ્ઞાનિકો/ ખેતીવાડી ખાતાના અધિકારીઓ/ એગ્રો સર્વિસ સેન્ટર/ વિસ્તરણ અધિકારી/ ગ્રામ સેવક, પ્રગતિશીલ ખેડૂતો, ટી.વી., રેડિયો, મેગેઝીન, ઈન્ટરનેટ, સમાચાર પત્રો, કૃષિ શિબીર, કૃષિ મેળા વિગેરે)

(૩) વાવેતરની વિગતો

- (૧) વાવેતર ક્યારે (ચોમાસું / અર્ધ-શિયાળું / ઉનાળું) કરેલ છે? વાવેતરની તારીખ જણાવો. દરેક પાક મુજબ વાવણી પહેલા અને વાવણી બાદ શું કાળજી રાખેલ?
- (૨) વાવેતર કઈ રીતે કરેલ છે ? બિયારણ ઓરણીથી ઓરીને કે ઘરૂવાડીયું બનાવીને ?
- (૩) વાવેતર કેટલા અંતરે કરેલ છે?
- (૪) તૃણધાન્યોમાં ખાલા પુરવા કઈ પધ્ધતિ અપનાવો છો ? (બીજ ચોપીને / છોડની ફેરોપણી કરીને કે અન્ય પધ્ધતિ અપનાવતા હોય તો તે જણાવવી)
- (૫) તૃણધાન્યો પાકમાં પારવણી કરેલ છે? જો હા તો કેટલા દિવસે ?

(૪) પિયત તેમજ નિંદામણ વ્યવસ્થા માટેની વિગતો

- (૧) પાણીની ગુણવત્તા માટે ચકાસણી કરાવેલ છે કે કેમ? જો 'હા' તો ટૂંકમાં વિગત આપો (રીપોર્ટ સાથે જોડવો).
- (૨) તૃણધાન્ય પાકોમાં પિયતની જરૂરીયાત પડેલ છે ? જો હા તો કેટલા પિયત આપેલા છે ? અને પિયત માટે કઈ પદ્ધતિ અપનાવેલ છે ?
- (૩) પ્રાકૃતિક ખેતીના સિધ્ધાંત મુજબ નિંદણ નિયંત્રણ કરો છો કે કેમ? જો 'હા' હોય તો કઈ રીતે ?

(૫) પ્રાકૃતિક ખેતીના મુખ્ય આધાર સ્તંભની વિગતો

- (૧) પ્રાકૃતિક ખેતી અંગેની તાલીમ લીધેલ છે કે કેમ તેમજ દેશી ઓલાદની ગાય રાખો છો? જો હા તો પુરાવા સાથે વિગત આપો.
- (૨) તૃણધાન્ય પાકોમાં બીજ માવજત માટે બીજામૃતનો ઉપયોગ કરો છો ? જો હા તો તેની બનાવટ અને વાપરેલ પ્રમાણની ટૂંકમાં માહિતી આપવી.
- (૩) જીવામૃત / ઘનજીવામૃત બનાવવાની રીત ટૂંકમાં જણાવવી.
- (૪) જીવામૃતનો ઉપયોગ કરેલ છે? જો હા તો ક્યારે અને કઈ રીતે ઉપયોગ કરેલ છે? અને કેટલું પ્રમાણ રાખેલું હતું?
- (૫) તૃણધાન્ય પાકોમાં આચ્છાદનનો ઉપયોગ કરેલ છે? જો હા તો વિગત આપવી.
- (૬) જમીનમાં વાફસા ઉત્પન્ન કરવા માટે પ્રયત્ન કરેલ છે? જો હા તો કઈ રીતે?

- (૬) તૃણ ધાન્યોમાં આંતરપાક / મિશ્રપાકો જો આપે લીધેલ હોય તો વિગતો જણાવો. આંતરપાક / મિશ્રપાક લેવાથી થતી વધારાની આવક જણાવવી. (જરૂરી ફોટોગ્રાફ્સ જોડવા) – જો આંતરપાક / મિશ્રપાક લેતા હોય તો નીચેની વિગત ભરવી.

વર્ષ	આંતરપાકનું/મિશ્રપાકનું નામ	ઉત્પાદન (કિ./હે)	વિસ્તાર (હે.)	આવક (રૂ.)
૨૦૨૦-૨૧				
૨૦૨૧-૨૨				
૨૦૨૨-૨૩				

- (૭) તૃણધાન્ય પાકોની આડપેદાશોનો ખેતીમાં કઈ રીતે ઉપયોગ કરો છો? તેની વિગત આપવી.

- (૮) અન્ય માવજતો કે તાંત્રિકતાની વિગતો

ક. પાક સંરક્ષણની માહિતી

- (૧) તૃણધાન્યોની પ્રાકૃતિક ખેતીમાં પાકસંરક્ષણ અંગેની માહિતી આપ ક્યાંથી મેળવો છો?
(કૃષિ વૈજ્ઞાનિકો/ ખેતીવાડી ખાતાના અધિકારીઓ/ એગ્રો સર્વિસ સેન્ટર/ વિસ્તરણ અધિકારી/ ગ્રામ સેવક, પ્રગતિશીલ ખેડૂતો, ટી.વી., રેડિયો, મેગેઝીન, ઈન્ટરનેટ, સમાચાર પત્રો, કૃષિ શિબીર, કૃષિ મેળા વિગેરે)

- (૨) તૃણધાન્યોની પ્રાકૃતિક ખેતીમાં રોગ-જીવાતના નિયંત્રણ માટે વનસ્પતિજન્ય દવાઓ કે ગૌઆધારીત નિયંત્રકો નો છંટકાવ કરો છો? (હા / ના)જો હા, તો નીચેની માહિતી આપો. (દા.ત. નિમાસ્ટ્ર, બ્રમ્હાસ્ટ્ર, અગ્નિઅસ્ટ્ર, સુંઠાસ્ટ્ર, દર્શપણી અર્ક, ગૌમૃત, પંચગવ્ય, ખાટી છાશ વિગેરે)

ક્રમ	પાકનુંનામ	રોગ- જીવાતનું નામ	વપરાશમાં લીધેલ વનસ્પતિજન્ય દવા/ ગૌઆધારીત નિયંત્રકનુંનામ	વનસ્પતિજન્ય દવા/ ગૌઆધારીત નિયંત્રકનું પ્રમાણ ૧૦ લી. પાણીમાં	વનસ્પતિજન્ય દવા/ ગૌઆધારીત નિયંત્રકોનાછંટકાવ વચ્ચેનો સમયગાળો (દિવસોમાં)	છંટકાવની સંખ્યા
૧						
૨						
૩						
૪						
૫						

- (૩) આપના અનુભવ પ્રમાણે તૃણધાન્યોની પ્રાકૃતિક ખેતીમાં રોગ-જીવાત ઓછા આવે તેવા જાતે વિચારેલ ઉપાય કરો છો? (વિગત જણાવો)
- (૪) રોગજીવાતોથી નુકશાન પામેલ છોડ કે કણસલાનો નિકાલ કઈ રીતે કરો છો ?
- (૫) રોગજીવાતને કાબુમાં લેવા માટે આપ કયારે ઉપાયો કરો છો? રોગ-જીવાતની શરૂઆત થયે કે નુકશાન બાદ?
- (૬) અમુક પ્રકારના રોગ-જીવાતો હવામાનને કારણે ઉદભવે છે તે વિશે જાણકારી છે? જો હા, તો વિગતો જણાવો.
- (૭) તૃણધાન્યો પાકોની ખેતીમાં રોગ-જીવાત નિયંત્રણ માટે આંતરપાક/મિશ્રપાક પદ્ધતિ અપનાવો છો? જો હા તો વિગત જણાવો.
- (૮) તૃણધાન્યો પાકોમાં રોગ-જીવાત નિયંત્રણ માટે ખેતરના શેઠા/પાળામાં સ્વચ્છતા જાળવો છો?
- (૯) તૃણધાન્યો પાકોમાં રોગ-જીવાત નિયંત્રણ માટે પરજીવી/પરભક્ષીઓ વિશે જાણો છો? જો હા તો વિગત જણાવો.
- (૧૦) તૃણધાન્યો પાકોમાં પાકોમાં રોગ-જીવાત પ્રતિકારક જાતો વિશે જાણકારી ધરાવો છો? જો હા તો વિગત આપો.
- (૧૧) તૃણધાન્યો પાકોમાં સમયસરની વાવણીથી રોગ-જીવાતનું પ્રમાણ ઘટાડી શકાય છે. જે આપે અપનાવેલ હોય તો વિગત આપવી.

ડ) કાપણી અને બજાર વ્યવસ્થા

(૧) તૃણધાન્ય પાકોની કાપણી કરતી વખતે કયા-કયા મુદ્દાઓ ધ્યાનમાં રાખો છો?

(૨) તૃણધાન્ય પાકોનું ખર્ચું કઈ રીતે તૈયાર કરો છો?

(૩) પ્રાકૃતિક ખેતીથી પકવેલા તૃણધાન્ય પાકોનો બજારભાવ કરતા વધારે ભાવ મેળવો છો? હા તો કઈ રીતે વિગત આપવી.

(૪) તૃણધાન્યનું વેચાણ કઈ રીતે કરો છો?

ક્રમ	વિગતો	બજાર કે લાગુ પડતી વિગત	ટકાવારી
૧	ખેતર પરથી વેચાણ		
૨	માર્કેટીંગ યાર્ડ (પોતાના જિલ્લામાં)		
૩	માર્કેટીંગ યાર્ડ (અન્ય જિલ્લામાં)		

(૫) તૃણધાન્યના વેચાણ માટે કોઈ ખાસ ઓનલાઈન / અત્યાધુનિક પદ્ધતિ અપનાવો છો ? જો હા તો વિગત જણાવો.

(૬) તૃણધાન્યોનું મુલ્યવર્ધન કરેલ છે ? જો હા તો કેવી રીતે અને કઈ પદ્ધતિ અપનાવીને કઈ જાતનું મુલ્યવર્ધન કરેલ છે. અને તેનું વેચાણ કઈ રીતે કરેલ છે?

(૭) તૃણધાન્યોના પાકના છેલ્લા ત્રણ વર્ષનો આવક ખર્ચનો હિસાબ આપવો.

વર્ષ	ઉત્પાદન (કિગ્રા)		વિસ્તાર (હે.)	આવક (રૂા)	ખર્ચ (રૂા)	નફો (રૂા)
	મુખ્ય પાકનું	મિશ્ર પાકનું				
૨૦૨૦-૨૧						
૨૦૨૧-૨૨						
૨૦૨૨-૨૩						

8. तृष्णधान्योमां अथवा तेना अनुसंधाने कोई बहुमान/सन्मान/अवोर्ड/सिद्धि भेजवेल होय तो तेनी विगतो आपो. (प्रमाणपत्र के पुरावानी जेरोक्ष नकल जोडवी)

स्थल:-

उमेदवारनी सडी:-

तारीख:-

उमेदवारनुं नाम:-

ભલામણ

શ્રી.....

ગામ.....તા.....જીલ્લા ..... ના ખાતેદાર ખેડૂત

છે. જેઓએ "પાકૃતિક ખેતી દ્વારા તૃણધાન્ય પાકોનું ગુણવત્તાયુક્ત ઉત્પાદન" ના ફોર્મમાં વિગતો

દર્શાવેલ છે, જેની અમોએ ખરાઈ કરેલ છે. જેથી સરદાર સ્મૃતિ કેન્દ્ર, જૂનાગઢ રજત જયંતી એવોર્ડ માટે

ભલામણ કરવામાં આવે છે.

સ્થળ:

તારીખ:

સંસ્થાના વડાની સહી

સંસ્થાના વડાનો હોદ્દો નામ